

ОСВІТНІЙ ПОТЕНЦІАЛ ДЕБАТНОЇ ТЕХНОЛОГІЇ В КОНТЕКСТІ СТУДЕНТОЦЕНТРОВАНОГО НАВЧАННЯ

Модернізація сучасної освіти є однією із злободенних проблем суспільства. Динамічні трансформації соціуму вимагають актуальної системи освіти. Відповідність потребам сучасного соціуму є аксіомою функціонування освіти. Зведення освіти до процесу отримання знань залишилося в минулому. Англійський соціолог Том Стоуньєр, визначає сучасну освіту як процес отримання кваліфікації. Сьогодні освіта стає своєрідною метакваліфікацією, що стане для людини підґрунтям успішного функціонування в умовах зростання інформаційного поля культури [14, с. 404].

В сучасній системі освіти відбуваються активні трансформації за рахунок впровадження нових навчальних технологій та форм організації освітнього процесу. Це складний та довготривалий процес, проте можна визначити його загальні тенденції:

- суб'єкт-суб'єктна форма навчального процесу;
- зміна логіки навчального процесу: не від теорії до практики, а навпаки, від практики і отриманого досвіду до його теоретичного осмислення;
- навчання акцентоване на створення учасниками освітнього процесу (учні і вчителі) освітнього продукту: проекту, ідеї, інтелектуального чи мистецького твору, тощо;
- освітній простір стає середовищем що забезпечує формування компетенцій: загальних (generic competences, transferable skills) та предметно-спеціальних (фахових) (subject specific competences);
- індивідуалізація процесу навчання (особистісно-орієнтоване навчання).

В контексті освітніх трансформацій одним із нових акцентів в функціонуванні сучасної вищої школи є студентоцентрований підхід в організації освітнього процесу, що має на меті впровадження студентоцентрованого навчання та перехід до студентоорієнтованої освітньої діяльності. Згідно Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо вдосконалення освітньої діяльності у сфері вищої освіти» студентоцентроване навчання як підхід до організації освітнього процесу, передбачає: заохочення здобувачів вищої освіти до ролі автономних і відповідальних суб'єктів освітнього процесу; створення освітнього середовища, орієнтованого на задоволення потреб та інтересів здобувачів вищої освіти, зокрема надання можливостей для формування індивідуальної освітньої траєкторії; побудову освітнього процесу на засадах взаємної поваги і партнерства між учасниками освітнього процесу.

Основне завдання студентоцентрованого навчання полягає у актуалізації особистісного потенціалу студента. Особистісний потенціал людини це - її внутрішні можливості, що стають підґрунтям для саморозвитку та самореалізації в соціумі. На рівні навчання це - підвищена відповідальність студента за якість комунікації в межах освітнього процесу, планування навчання і його результати. Формат студентоцентрованого навчання в системі вищої освіти потребує впровадження новітніх освітніх технологій та нових принципів організації освітнього процесу.

Методично обґрунтованим засобом активізації особистісного потенціалу студента є застосування при вивченні гуманітарних дисциплін дебатної педагогічної технології. Початково дебати трактувались як змагання інтелектуалів, та активно використовувались як форма позаурочної діяльності учнів або студентів. Практика показала, що досвід дебатерства, що отримала молодь мав вплив на формування їх громадянських компетентностей, розвиток комунікативних навичок та критичного мислення.

Активне поширення дебатного руху в молодіжному середовищі стало свідчення актуальності дебатів. Сьогодні дебати визначаються як педагогічна технологія або різновид інтерактивних методів навчання. Освітній потенціал дебатів досліджували Т. Архіпова, Р. Бранхем, В. Вільхофт, А. Кроуфорд, Е. Ламах, Х. Малькольм, О. Пометун, І. Сущенко, А. Шнайдер, М. В. Фостер та ін.

Дебатна технологія може успішно застосовується на семінарських заняттях з «Філософії», зокрема при вивченні тем: «Філософія, її предмет і роль в житті людини», «Суспільство та його філософський аналіз», «Етичні виміри буття особистості», «Філософські проблеми сучасного світу», «Філософія економіки», «Філософія культури», «Філософія техніки».

Специфіку філософського знання визначають його проблемність та діалогічність. Діалогічність філософії стимулює внутрішній діалог, рефлексію, що є важливим фактором розвитку автономної особистості. Використання дебатних прийомів в процесі аналізу філософських проблем, а саме вивчення та оцінювання аргументів, збирання, дослідження, інформації, дозволяють студентам накопичувати та систематизувати нові знання з різних сфер суспільного життя та опрацювати технології пошуку інформації. Сам процес дебаткування забезпечує формування у студентів вміння логічно й доказово відстоювати свою точку зору, розвиває навички командної роботи, публічного виступу та цивілізованої аргументованої дискусії. Дебатна технологія дозволяє актуалізувати особистісні якості студента, що впливає на мотивацію студентів до навчання.

Застосування дебатної технології при вивченні філософських проблем сприяє поглибленню змісту знань, формуванню системного знання з філософії зокрема, забезпечує створення сприятливих умов для розвитку мислення.

Дебатна технологія забезпечує формування загальних компетентностей за рахунок:

- розвитку критичного мислення (здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, вміння виявляти сильні та слабкі сторони тих чи інших тез, давати оцінку фактам та поєднати їх у тенденцію, синтезування й обґрунтування оцінки достовірності інформації, вміння сприймати ситуацію глобально, знаходити причини, здатність генерувати чи змінювати свою позицію на основі фактів й аргументів);

- розвитку аналітичного мислення (здатність до формулювання чіткого визначення, знаходити продуктивні ідеї, сформулювати аргументи, добре підтримані доказами);

- розвитку структурного мислення (вміння організувати мисленнєвий процес, структурно викласти свої думки, будувати логічні системи та конструкції та виявляти в них суперечності);

- розвитку риторичних навичок (оволодіння усним мовленням та мистецтвом переконання, навичок у складанні текстів промов та публічному виступі з ними, вміння тримати себе перед аудиторією);

- розвитку вміння працювати з людьми (вміння працювати в команді, бути толерантними до протилежних думок, вислуховувати та розуміти контраргументи).

Отже, розбудова методологічного підґрунтя є ключовим фактором модернізації освіти. Впровадження принципів студентоцентрованого навчання актуальний крок в розвитку системи вищої освіти. Практична реалізація принципів студентоцентрованого навчання в освітньому процесі вищої школи неможлива без впровадження освітніх технологій, що здатні забезпечити відтворення особистісного потенціалу студента.

Список використаних джерел

1. Стоуньер Т. Информационное богатство: профиль постиндустриальной экономики. // Новая технократическая волна на Западе. – М.: Прогресс, 1986. – 452 с.